

A családi helyzeted

Szülői felügyelet – törvényes képviselő

Érzed, hogy helyed van a az életben, jó vagy a srácok között, jogaid vannak. Ez így nagyszerű dolog. De, van emögött egy fontos tényező: ezt a biztonságot alapvetően a családi háttér, az *otthonod* adja. Az otthon az a biztos hely, ahol védett vagy, ahol a legnagyobb az „oxigén készleted”. Nem a falaknak van jelentőségük, hanem a szülői szeretetnek, a családi légkörnek, az otthont adó környezetnek. Annak az agyadban helyt kapott gondolatnak és tudatnak, hogy történjen bármi, te otthon védett vagy. Ha elindulsz majd az életbe, akkor is az otthonod, a család szeretete mindig visszavár. Jó lesz majd egy rövidet szusszanni – otthon. Vannak emberek, akiknek lakásuk van, vannak olyan emberek, akiknek biztonságot, meghitt családi légkört nyújtó *otthonuk* van.

Ez a családi helyzet, ez a szereteten alapuló összetartozás elsődlegesen nem jogi státusz, de másodlagosan igen. A család természetes együvé tartozása nem vitatható. Mégis a családban elfoglalt helyed, szereped jogi szabályozást nyert, kifejezetten jogaid érvényesítése érdekében.

Tudom, unod, mert az őseid gyakran elmondják, hogy érted élnek, dolgoznak, fáradnak. Igazuk van. Te ezt esetleg megvétőzod, de csak azért, hogy szavad, önálló véleményed legyen, felnőttek higgyenek téged, lelked mélyén azonban nem vitatod. De, tegyük félre ezeket az érveidet. Figyelj a következőkre, most egy kicsit más oldalról, a jogi szabályozás felől közelítjük meg a helyzetedet a családban.

A család

A hely ahol élsz, az otthonod. A közösség, amiben élsz, a családot. A család élete zárt, bensőséges, tehát a külvilágra, a nyilvánosságra nem tartozó kisközösségi lét. Megvannak a maga szabályai, amelyeket részben a család alakít ki, részben az élethelyzetek módosítanak és a környezeti tényezők befolyásolnak. A család életében minden halad a maga rendjén, a felmerülő problémákat a családtagok egymás között megbeszélik, rendezik. Akkor pördül a helyzet, ha ez a békés, csendes együttélés – valamilyen oknál fogva – megbomlik, amikor a szülők közötti összhang hiányzik. Akkor lépnek be a családjogi törvény rendelkezései, mint a mentőöv. A jogszabály azt kívánja megteremteni, hogy – ebből az akár átmeneti

helyzetből fakadóan is – a családtagokat, különösen a gyermekeket méltánytalanság, hátrány, sérelem ne érje. Ezekben a sajnálatos helyzetekben a szülői helyes döntések, intézkedések helyett a törvény rendelkezései érvényesülnek.

A szülői felügyelet

A gyermek – a családjogi törvény értelmében – *kiskorú* a tizennyolcadik életévének betöltéséig. Ezideig a kiskorúak *szülői felügyelet* alatt állnak. Ha a szülők meghaltak, vagy tartós akadálya van a szülői felügyelet gyakorlásának (pl. hosszabb ideig kórházban, külföldön stb. tartózkodnak), akkor a gyermekeket *gyámság* alá helyezik. A gyám a szülőt helyettesíti. A szülők (is, adott helyzetben a gyám is), természetesen a kiskorú *gyermekek érdekeinek megfelelően* gyakorolják a szülői felügyeletet. A szülői felügyeletet a szülők akkor is együttesen gyakorolják, ha nem élnek együtt.

A szülők és a gyermekek *kapcsolattartási jogát* is a családjogi törvény szabályozza. Kétoldalú jog ez, megilleti a gyermekeket és a különélő szülőt is. *A gyermekeknek joguk*, hogy a különélő szülőjükkel *személyes és közvetlen kapcsolatot* tartsanak fenn. A gyermekétől különélő *szülőnek* nemcsak *joga*, hanem *kötelessége is*, hogy a gyermekeivel kapcsolatot tartson fenn, velük rendszeresen érintkezzen.

A gyermekek sorsát érintő lényeges kérdésekben a külön élő szülők – közös felügyelet hiányában is – együttesen gyakorolják jogaikat.

Hogy melyek a gyermekek sorsát érintő lényeges kérdések?

Jogos az érdeklődésed. Annyira fontos ennek pontosítása, hogy a törvényhozó nem bízza másra, minthogy maga konkrétan határozza meg. Ennek megfelelően:

- a kiskorú gyermekek nevének meghatározása, illetve nevének megváltoztatása,
- tartózkodási helyének kijelölése (ha úgy tetszik: a különélő szülők esetében az anyánál vagy az apánál való elhelyezése),
- iskolájuknak,
- életpályájuknak megváltoztatása.

A szülőknél biztosítaniuk kell, hogy *gyermekeik* az őket érintő döntések előkészítése során *véleményt nyilvánítsanak*. Nem is érted, mit fogalmaz meg ez a jogászok által megfogalmazott mondat? Nagyon kézenfekvő az értelmezése. A szüleid fontos, lényeges ügyekben nem hozzák meg *nélküled* a téged érintő döntéseiket. Így például megbeszélitek, hogy mit sportolsz, hol nyaraltok stb. Nem határoznak anélkül, hogy téged meg ne kérdeznének, hogy te ne nyilatkoznál. A véleményedet –

természetesen a korodra és a szellemi érettséged fokára figyelemmel – tekintetbe veszik.

Ezekén a döntéseken felül vannak olyan életbevágó elhatározások, amelyek esetén a törvény *kötelező* magatartási szabályokat ír elő. A családjogi törvény rendelkezése még konkrétabbá válik, ha az *életpályájáról* történik döntés. Pl. szüleid nem döntenek a te továbbtanulásodról – nélküled. Megbeszélnek veled, mit szeretnél tenni, mihez lenne kedved, milyen jövőt álmodtál meg. Ez esetben – figyelembe véve a gyermek hajlamait, testi és értelmi képességüket, valamint az egyéb körülményeket – a szülők és a gyermek *közösen döntenek*.

A törvényes képviselő

A szülői felügyelet magába foglalja a szülőnek azt a jogát is (és egyben kötelességévé is teszi), hogy kiskorú gyermekeiket mind személyi, mind vagyoni ügyeikben képviseljék.

Ez a törvényi rendelkezés persze nem azt jelenti, hogy te semmit sem tehetsz. A törvényhozók a jogszabályokat az élethez, az élethelyzetekhez igyekeznek hozzáigazítani. Amint a kötet további lapjain erről olvasol majd – itt csak utalok rá, mert indokolt hangsúlyt adni neki – ha tizennégy éves elmúltál, de még nem érted el a tizennyolcadik életévedet: akkor helyzet van! A családjogi törvény megfogalmazásával: *korlátozottan cselekvőképes* személy vagy. Ebből következően, bizonyos **jogügyleteket** (értsd: hivatalos ügyeket) *törvényes képviselőid* (=szüleid) *közreműködése nélkül is megtehetsz*. Megkötheted a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket – így szól a törvény. Közérthetően: azt fogalmazza meg, hogy amit meg kell tenned ahhoz hogy fennakadás nélkül élhess, azt megteheted. Pl. vásárolhatsz, a könyvtárból kölcsönözhetsz, befizetheted az ebédedet, megválthatod a buszbérletedet stb.

a). A szülők feladatát a törvény meghatározza. Ennek megfelelően a szülők a *szülői felügyelet* körében

- a gyermekeiket eltartják,
- gondozzák,
- testi, értelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítik.

b). Természetesen a *gyermek*ek is *tartoznak felelősséggel*:

- kötelesek szüleik iránt tisztelettel viseltetni,
- nekik engedelmeskedni,
- fáradozásaik eredményességét tőlük telhetőleg elősegíteni.

A gyermek tartása

A *szülők* a családban *együtt* nevelik a gyermekeiket, eltartásukról, gondozásukról *közösen gondoskodnak*. Ha bekövetkezik az a nem kívánatos állapot, hogy a család élete felbomlik, akkor megállapodnak egymás között feladat ellátásról. Ha valamelyik szülő ez alól kivonja magát, vagy ígérete ellenére nem teljesít, arra az esetre határozza meg a törvény a *kötelezettségeket*. Szükséges hangsúlyozni, hogy szülők – kivételektől eltekintve – önkéntesen és felelősséggel tesznek eleget a gyermeknevelési és gyermektartási kötelezettségüknek, mert ez így van rendjén. Mégis, éppen erre a kevés kivételre való tekintettel a családjogi törvény rendelkezik arról, hogy a szülők kötelesek a gyermekeiket eltartani. Mindkét szülő kötelessége ez, még akkor is ha nem élnek közös háztartásban. A közös háztartásban élő szülők rendszerint saját háztartásukban, természetben gondoskodnak gyermekeikről. De pl. kollégiumi elhelyezés esetén az eltartás költségeit fizetik meg. A szülő – amennyiben nem közös háztartásban élnek – a tartási kötelezettségét pénzben fizeti meg. A gyermektartásdíj összegében megállapodhatnak egymással a szülők, vagy annak bírósági megállapítását kérhetik.

A törvény olyan elsődleges fontosságúnak tekinti gyermekekről való gondoskodást, hogy kimondja: a szülők a saját szükséges tartásuknak rovására is kötelesek megosztani kiskorú gyermekeikkel mindazt, ami közös eltartásukra rendelkezésükre áll. A polgári törvénykönyv rendelkezése értelmében a kiskorú ugyan rendelkezik a saját keresményével, de a *Justicia* (az Igazság római istennője) kezében lévő mérlegnek két serpenyője van. Tehát nemcsak a *jogok*, hanem a *kötelességek* is együtt, a mérleg két serpenyőjében jelennek meg. A *polgári törvénykönyvben* írt kötelezettséget a *családjogi törvény* megerősíti. Kimondja, hogy az a gyermek, akinek saját keresménye van, ha a szülői háztartásban él, a háztartás költségeihez keresményéből *megfelelő mértékben köteles hozzájárulni*.

A fiatalkorúak jogi helyzete

Gyermekkor – fiatalkor – felnőttkor

Gyakran úgy érzed, a felnőttek nem tartanak magukkal „egyenrangúnak”. Megkapod, a „Te még gyerek vagy!” titulust. Ez kellőképpen bosszantó! De ugye, az eszedbe sem jut, hogy ez az gyermekként kezelés óvatosságából, a te érdekedben történik? Gondolsz-e esetleg arra, hogy a szüleid azáltal, hogy gyermeknek tekintenek védelmezni, óvni szeretnének – saját érdekedben ?

A jogalkotók – ritka kivételtől eltekintve – bölcsességgel, felelősséggel hozzák meg döntéseiket.

Már a Krisztus születése előtti évezredekben fontosnak találták a törvényhozók, hogy a *gyermek– és ifjúkor* mint – az ember természetből fakadó, biológiai fejlődéséből következő – különleges állapot, méltányos *jogi védettséget* kapjon.

A jogok gyakorlása vonatkozásában felosztották az emberi életet három szakaszra:

- 1). Cselekvőképtelen
- 2). Korlátozottan cselekvőképes és állapot.
- 3). Cselekvőképes

Ez a felosztás azóta a fejlett országokban, így a hazai, magyar törvényhozásban is alapszabály.

Hogy mit jelent ez számodra? Mivel az érdekedben hozták, természetesen a javadat szolgálja. Helyénvaló, ha megismered.

Alapszabály: mivel embernek születted, ebből fakadóan és ebből következően jogaid vannak: az embert megillető jogok a te jogaid.

Az alaptörvény, az Alkotmány (56.§) kimondja, hogy a Magyar Köztársaságban *minden ember jogképes*. Tehát ezt a jogodat elvitatni nem lehet. Az más dolog, más viszonylat, hogy ezt a jogodat te, saját magad gyakorlod-e, érvényesíted-e, vagy helyetted – mivel a biológiai, a mentális fejlődésed nem fejeződött még be – más személy, elsődlegesen szüleid, vagy gyámod érvényesíti.

Tehát, induljunk ki ebből az alaphelyzetből: Jogaid vannak, de éppen most nem te, hanem más érvényesíti helyetted. Érdekes itt egy kicsit időzni. Miként történik ez?

Mivel fontos dologról van szó, törvénykönyvben, a Polgári Törvénykönyvben szabályozták részletekbe menően a megoldást.

1). Gyermekkor

A *cselekvőképtelenség* a születésedtől tizennégy éves korodig tart. Mivel féltett kincs vagy, mindent mások tesznek meg helyetted. Így a meglévő jogaidat is a szüleid, esetleg a gyámod érvényesíti. A kódex, a Polgári Törvénykönyv – a szakemberek Pétéká-nak nevezik – 18. §-a azt mondja, hogy a *cselekvőképtelen személy jognyilatkozata semmis, nevében törvényes képviselője jár el.*

Persze vannak olyan jogügyletek – éppen a cselekvőképtelen védelme érdekében – amelyeknek érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

2). Fiatalkor

Korlátozott cselekvőképesség.

Egyszer azt veszed észre, vagy már megélted a nagy élményt, hogy az életed második szakaszába értél: elérted a tizennegyedik szülinapodat. Rendszerint a diákok ilyenkor fejezik be az általános iskolát. Új iskola, új életszakasz következik. Érzed, a gyermekkorból kiléptél, már egy kicsit felnőttnek érzed magad, de még nem vagy felnőtt. Ezt az állapotot a jogszabályalkotók és ennek következtében a jogszabályok is figyelembe veszik, erre szabályokat alkotnak. Ők is tudják, nem lehet téged többé gyermekként kezelni. Persze, az a szempont sem elhanyagolható, arra is tekintettel kell lenni, hogy még felnőtt sem vagy. *Korlátozott cselekvőképességűnek* tekintenek – jogi szempontból.

Hogy mit jelent ez számodra? Köztes állapotot. A Pétéká. – úgy hívod te is, mint a szakemberek – konkrét szabályt ír elő. A 12. § (1) bekezdése kimondja: *korlátozottan cselekvőképességű az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadik életévét még nem érte el.*

Milyen jogosultságokat nyújt számodra a korlátozottan cselekvőképességű státuszod?

Természetesen, ezt is a Ptk. mondja ki. A 14. § (1) bek. értelmében:

*a korlátozottan cselekvőképességű személy jognyilatkozatának érvényességéhez **törvényes képviselőjének** (szülő, gyám, intézetvezető) előzetes beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása szükséges.*

Természetesen ez alól is – mint minden szabály alól – vannak kivételek. Vannak olyan személyes jellegű jognyilatkozatok, amelyek megtételére a jogszabály jogosítja

fel a fiatalkorút, tehát nem áll az az általános szabály, hogy az érvényességhez a törvényes képviselő beleegyezése, illetve jóváhagyása szükséges. Pl. ha házasságot kötsz, a saját nyilatkozatod, a te „igen”-ed teszi érvényessé a házasságot. (Elárulom – a törvény bizonyos megszorításával – a fiatalkorúak házasságkötése a nagykorúság megszerzését vonja maga után.)

Vannak további finomítások. (De, ne találd a jogszabályt bonyolultnak, hiszen érted, az érdekeid védelmében, kiteljesítése érdekében rendelkezik precízebben.)

Fontos tudnod, hogy te, az ifjúság egyik tagja – mint minden fiatal -, a korlátozottan cselekvőképes személy,

– mindennapi életedet zavartalanul úgy élheted, hogy kisebb ügyleteket bonyolítasz.

Pl. bevásárolhatsz a közértben, de nem írhatz alá banki kötelezettségvállalást, illetve a kötelezettségvállalás érvényességéhez a szülő(k) hozzájárulása szükséges.

Ez azt is jelenti, hogy szülői hozzájárulás nélkül érvénytelen a **jogügylet**. A jogszabály úgy fogalmaz, hogy „a korlátozottan cselekvőképes személy a törvényes képviselőjének közreműködése nélkül is, megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket.

– Éled a mindennapi életedet, esetleg dolgozol is. A törvény értelmében *rendelkezel a munkával szerzett keresményeddel.*

3). Felnőtt kor

Cselekvőképesség.

Majd a tizennyolcadik életéved betöltésével nagykorúvá válsz, a törvény értelmében **cselekvőképes** személy leszel.

Mit jelent cselekvőképes személynek lenni?

Törvényi korlátozás nélkül, magad nevében jársz el, magad teszed a jognyilatkozataidat. Ezzel jogokat szerzel és kötelezettségeket vállalsz.

A tanulói helyzeted

Jogok és köteleességek az iskolában

Másról sem esik szó – gondolod – ezeknek a jogoknak az elemzésénél, minthogy a felnőtt emberré fejlődésed folyamatában speciális helyzetben vagy. Mondhatnám, előnyöket élvezel, már ami a jogaidat illeti. *Jogaidra* elsődlegesen az a jellemző, hogy

- megilletnek mindazok a jogok, amelyek az embert általában megilletik, plusz
- az életkorodból, a fejlődési folyamatból következően egyéb védelmet is kapsz, más, több jogot is biztosít számodra a törvény, mint a felnőttek részére.

Az csupán a jogok *érvényesítésének a módja*, a lehetőség mikéntje, hogy egyes jogaidat – mivel nem vagy még „érett”, felnőtt ember – a szüleid érvényesítik számodra.

A jogok gyakorlása szoros összefüggésben áll a mindennapi élettel, az adott helyzetteddel, tevékenységeddel, a körülményeiddel. Minden esetben az adott viszonyokkal összhangban érvényesíted a jogaidat. Az otthonnal, a családdal összefüggésben a legfontosabb jogi helyzeteket érintettük. De, az ifjúság kilép a családi körből, hiszen életterévé válik a munkahelye. Igen, szükségszerűen fontos számodra az *iskola*, ahol a napjaidat töltöd. Az iskolai életed – talán még nem is gondolkodtál rajta – rend szerint folyik. Jogszabály, a *közoktatási törvény* szabályozza az iskola rendjét. Meghatározza – többek között – az oktatás feladatait, tevékenységét, a tanulók, a pedagógusok és a szülők ide, az oktatás körébe tartozó jogait és köteleességét. (A törvény széleskörű rendelkezései közül számodra ezek a legfontosabbak./

Életkorodból következően *tanköteles* vagy. A közoktatási törvény kimondja, hogy a hatodik és a tizenhatodik életéved között iskolába-járási kötelezettséged van. Pontosabban: azok a tanulók, akik az 1998/99. tanévben, illetve ezt követően kezdik meg az általános iskolai tanulmányaikat, azok tizennyolc éves korukig tankötelesek.

A törvény olyan fontosnak találja a diák személyiségét és biztonságát, hogy minden más jellegű szabályozást megelőzően meghatározza a *tanulók jogait és kötelezettségeit*.

Nem is gondolsz arra, pl. amikor fűtött osztályteremben tanulsz, felszerelt tornateremben dolgozol, hogy ezt a természetes helyzetnek tűnő és biztonságot jelentő környezetet a jogszabály kötelezően írja elő.

Ha nemzetiségi, etnikai hovatartozásod szerint kívánsz oktatásban részesülni, azt is biztosítja a törvény.

A személyiséged, emberi méltóságod és jogaid tiszteletben tartása mellett a törvény *védelmet biztosít* számodra a fizikai és a lelki erőszak ellen. A tanuló nem vethető alá testi fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

Biztosítja továbbá számodra (és minden tanulótársad részére) a törvény, hogy képességeidnek, érdeklődésednek, adottságaidnak megfelelő nevelésben és oktatásban részesülj, ehhez mérten tovább tanulj, tehetséged szerint művészeti oktatásban részesülj.

A személyiségi jogaid, a személyiséged szabad kibontakoztatásához való jogot, az önrendelkezés jogát, a cselekvési szabadsághoz való jogot, a családi életedhez és magánéletedhez való jogod az iskola (a kollégium) tiszteletben tartja.

Külön kiemeli a törvény, hogy *jogod van*

- kollégiumi, napközi otthoni, tanulószobai ellátásban részesülni,
- igénybe venni az iskola (és a kollégium) rendelkezésére álló eszközöket, felszereléseket (laboratóriumot, könyvtárat, számítástechnikai központot, sport- és szabadidő létesítményeket stb.),
- rendszeres egészségügyi felügyeletben és ellátásban részesülni,
- részt venni a *diákkörök* munkájában, kezdeményezni azok létrehozását, tagja lenni iskolai művelődési-, művészeti-, ismeretterjesztő-, sport- és más hasonló köröknek,
- részesülni – amennyiben ez indokolt – szociális ösztöndíjban, szociális támogatásban (erre vonatkozóan azonban kérelmet kell előterjeszteni),
- választónak és választhatónak lenni a *diákképviselő*tben,
- a *diákönkormányzathoz* fordulhatsz érdekképviselőként, illetve a téged ért sérelem orvoslásáért.

Figyelj, mert most fontos dolog következik. Mivel fontos, a jogi nyelvvel is hasznos barátkozni.

A jogaidat a törvényhozók 2003-ban is bővítették. Kimondja a törvény: a gyermeknek, tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mértén továbbtanuljon, illetve alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében.

A jogok mellett kötelességet is meghatároz a törvény. A tanuló kötelessége – mondja a jogszabály –, hogy életkorához és fejlettségéhez továbbá iskolai és kollégiumi elfoglaltságához igazodva, pedagógus felügyelete, szükség esetén irányítása mellett /ahogy a házirend írja/, közreműködjön saját környezetének és az általa alkalmazott eszközöknek a rendben tartásában, a tanítási órák, kollégiumi foglalkozások, rendezvények előkészítésében, lezárásában.

Kötelessége továbbá a tanulónak, hogy megtartsa az iskolai, kollégiumi szervezeti és működési szabályzatban, továbbá a házirendben foglaltakat.

A diákönkormányzat

fontos lehet számodra. A közoktatási törvény úgy rendelkezik, hogy a tanulók közös tevékenységük megszervezésére *diákköröket* hozhatnak létre.

A tanulóközösségek döntési jogkört gyakorolnak saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, valamint tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a *diákönkormányzatban* (lazán, csak DÖK). természetesen az együttműködés nélkülözhetetlen, így a nevelőtestület véleményét meg kell hallgatni.

Tehát nem másról, mint *érdekképviseletről* van szó. A tanulók, a tanulóközösségek és a diákkörök az érdekeik képviseletére hozzák létre a diákönkormányzatot. Ennek a szervezetnek a tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.

A diákönkormányzat tevékenysége az iskolai élet része, így működése szükségszerűen összhangban kell legyen az iskolai élet egészével. A törvény ennek megfelelően határozza meg a tevékenységi körét és egyben azt is előírja, hogy a diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével hozza meg döntéseit.

A diákönkormányzat *dönt*:

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,

- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai (kollégiumi) diákönkormányzati tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működéséről, valamint
- a tájékoztatási rendszer – iskolaújság, -rádió stb) szerkesztősége tanulói vezetőjének (felelős szerkesztőjének), munkatársainak megbízásáról.

A tanulók az iskolai életben jelentős szerepet játszanak. Így helyet kapnak az *iskolaszékekben*. Az iskolaszék jelentőségét a törvény határozza meg. Eszerint az iskolában a nevelő és oktató munka segítése, a nevelőtestület, a szülők és a tanulók, az intézményfenntartók együttműködésének előmozdítására alakítják az iskolaszéket. A diákönkormányzatnak olyan jelentősége van ebben a szervezetben, hogy a szülőkkel és a nevelőtestülettel azonos számú képviselőt küld. Az iskolaszék – a közoktatási törvény rendelkezése szerint – *egyetértési jogot gyakorol* – többek között – a szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor, továbbá a házirend elfogadásakor.

Az iskola és a kollégium *házirendje* állapítja meg:

- a tanulói jogok és kötelezettségek gyakorlásával,
- az iskolai, kollégiumi tanulói munkarenddel,
- a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások,
- a kollégiumi foglalkozások rendjével,
- az iskola és a kollégium helyiségei és az iskolához, kollégiumhoz tartozó területek használatával kapcsolatos szabályokat.

Mint már tudod, a *jogok* együtt járnak a *kötelezettségekkel*, szoros egységet képeznek, illetve kiegészítik egymást. Ennek megfelelően a közoktatási törvény is előírja az iskolai életteddel együttjáró *kötelezettségeidet*.

Ennek megfelelően, *köteles vagy*

- *tiszteletben tartani* az iskola (a kollégium) vezetői, tanárai, alkalmazottai és a tanuló társaid emberi méltóságát és jogait,
- *megőrizni*, illetve gondosan kezelni az oktatás, foglalkozás során rád bízott eszközöket, óvni az iskolai létesítményeket, felszereléseket,
- *részt venni* az iskolai foglalkozásokon és gyakorlatokon,
- képességeidnek megfelelően, rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással *eleget tenni* a tanulmányi kötelezettségeidnek,

- *megtartani* az iskola (a kollégium) rendjét és szabályzatainak előírásait,
 - *óvni* a saját és társaid testi épségét, egészségét, sőt el kell sajátítanod (és szükség esetén alkalmaznod kell) az egészséget és biztonságot védő ismereteket. Haladéktalanul jelentened kell a felügyeletet ellátó pedagógusnak vagy bárki másnak, ha saját magad vagy társaid veszélyeztetett helyzetbe kerültek vagy megsérültek.

Figyelj, mert fontos dolgokról esik említés. Törvényhozók fontosnak tartják a diákok jogait és kötelezettségeit. Ezért 2003-ban is módosították a közoktatási törvénynek ezt a részét is.